

Kúria ítélete

Az ügy száma: Bhar.I.946/2022/10.
A határozat szintje: harmadfok
A tanács tagjai: Dr. Csák Zsolt a tanács elnöke
Dr. Tuba István Krisztián előadó bíró
Dr. Gimesi Ágnes bíró
Dr. Domonyai Alexa bíró
Dr. Schmidt Péter bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: nyilvános ülés
Az ülés napja: 2023. január 24.
Az ügy tárgya: kiskorú veszélyeztetésének büntette és más bűncselekmények
Vádlottak: Terhelt1 volt szerződéses szakaszvezető
Elsőfok: Debreceni Törvényszék Katonai Tanácsa, KB.II.12/2021/33., ítélet, tárgyalás, 2021. november 16.
Másodfok: Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa, 6.Kbf.9/2022/27., ítélet, tárgyalás, 2022. május 6.
A fellebbezések előterjesztői: Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség

Rendelkező rész:

A kiskorú veszélyeztetésének büntette és más bűncselekmények miatt Terhelt1 volt szerződéses szakaszvezető ellen indult büntetőügyben a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség által benyújtott másodfellebbezést elbírálv a Kúria a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa mint másodfokú bíróság 6.Kbf.9/2022/27. számú ítéletét megváltoztatja,

Terhelt1 volt szerződéses szakaszvezető vádlottat bűnösnek mondja ki zaklatás vétségében [Btk. 222. § (2) bekezdés a) pont];

a vádlott által előzetes fogvatartásban, illetve bűnügyi felügyelet alatt töltött időt a szabadságvesztés utólagos végrehajtása esetére rendeli beszámítani,

egyebekben a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa mint másodfokú bíróság 6.Kbf.9/2022/27. számú ítéletét helybenhagyja.

A Kúria ítélete ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] I. A Debreceni Törvényszék Katonai Tanácsa a 2021. november 16. napján kihirdetett KB.II.12/2021/33. számú ítéletével Terhelt1 volt szerződéses szakaszvezető

vádлоттаt бűнösnek mondta ki a Бűнтető Төрвөнкөнүврөл шолó 2012. ёви С. төрвөнү (а тоvábbiакбан: Бtk.) 208. § (1) бекездёсёбе үткөзö кискорú veszélyeztetésének бűнтеттёбён, а Бtk. 212/А. § (1) бекездёс а) pontjába үткөзö ёс а (2) бекездёс а) pontja szerint minösülö kapcsolати ерöszak бűнтеттёбён, valamint а Бtk. 222. § (2) бекездёс а) pontja szerint minösülö zaklatás vétsёгёбён. Ezért – halmazati бűнтетёсүл – 2 ёв 6 hónap бörtөн fokozatú szabadságvesztёсre ёс 3 ёв közügyектöл еltiltásra ёtéltё. Az еlsöfokú bíróság а vадлоттаt végleges hatállyal tiltotta еl bármely olyan foglalkozás gyakorlásátöл vagy egyёб tevékenységтöл, amelynek keretёбён 18. ёлетёvёт be nem töltött személy nevelését, felügyeletét, gondozását, gyógykezelését végzi, illetve ilyen személlyel egyёб hatalmi vagy befolyásos viszonyban áll. Ügy rendelkezett, hogy а feltёteles szabadságra bocsátás legkorábbi idöpontja а бűнтетёс kétharmad részének kitöltését követö nap. А szabadságvesztёсbe beszámította а vадлотта által 2021. április 19. napjátöл 2021. november 16. napjáig елözetes fogvatartásban töltött idöt, valamint kötelezte а vадлоттаt, hogy fizessen meg az állамnak 309.577 forint бűнügyi költségét.

[2] Az еlsöfokú ёtéлет еllen аз ügyёсз а volt szerzödёses szakaszvezetö vадлотта terhére, súlyosítás, hosszabb tartamú szabadságvesztёс ёс hosszabb tartamú közügyектöл еltiltás kiszabása ёркебён jelentett be fellebbezést. А vадлотта ёс а védöje valamennyi бűнцselekmény tekintетёбён felmentёс ёркебён jelentett be fellebbezést.

[3] А Fövárosи Ёtéлötábla Katonai Tanácsa mint másodfokú bíróság а 2022. május 6. napján kihirdetett 6.Kbf.9/2022/27. számú ёtéлетёvel аз еlsöfokú bíróság ёtéлетét megváltoztatta. А vадлоттаt а Бtk. 222. § (2) бекездёс а) pontjába үткөзö zaklatás vétsёгё miatt емelt vад алöл felmentette; а vадлоттаt szemben а Бtk. 208. § (1) бекездёсёбе үткөзö кискорú veszélyeztetésének бűнтетте miatt а бűнтетöёлjárást megszüntетette. А vадлоттаt szemben kiszabott szabadságvesztёс tartamát 1 ёв 6 hónap бörtөнбűнтетёсre enyhítette, а kiszabott szabadságvesztёс végrehajtását pedig 3 ёв próbaidöre felfüggesztette. А vадлоттаt szemben alkalmazott közügyектöл еltiltás mellёкбűнтетёс ёс foglakozástöл еltiltás бűнтетёс kiszabását mellözte. Megállapította, hogy а szabadságvesztёс végrehajtása есeten а vадлотта legkorábban а szabadságvesztёс kétharmad részének kitöltését követö napon bocsátható feltёteles szabadságra. Egyebекбён аз еlsöfokú bíróság ёtéлетét helybenhagyta аzzal, hogy а vадлотта által аз еlsöfokú ёtéлет kihirdetésének napjátöл 2022. január 5. napjáig letartóztatásban, majd 2022. január 6. napjátöл а mai napig бűнügyi felügyelet alatt töltött idöt а szabadságvesztёс tartamába beszámította; ennek során egy napi letartóztatásban töltött idöt egy napi szabadságvesztёсnek ёс négy napi бűнügyi felügyeletбён töltött idöt egy napi szabadságvesztёсnek felettетett meg.

[4] А másodfokú bíróság аз ёtéleti tényállást annyiban egészítette ki а бűнтетöёлjárásról шолó 2017. ёви XC. tv. (а тоvábbiакбан: Be.) 593. § (1) бекездёс а) pontja alapján, hogy tanú1 ёс tanú2 sértettek аз ügyбён 2021. április 19. napján joghatályos magánindítványt терjesztettek елö, illetve аzzal, hogy а vадлотта idöközбён еlvált, ёс szolgálати viszonya méltatlanság címén 2022. március 4. napján megszünt.

[5] Az ёtéлötábla аз indokolásában megállapította, hogy tévedett аз еlsöfokú bíróság, amikor а vадиратбан а vадлотта terhére rött кискорú veszélyeztetésének бűнтетте бűнцselekmény tekintетёбён неm vizsgálta, hogy а vадират tartalmazza-e а Be. 422. § (1) бекездёс б) pontjában írtaknak megfelelőен а vад tárgyává tett cselekmény pontos leírását. А másodfokú bíróság álláspontja szerint а кискорú veszélyeztetёс cselekménnyel kapcsolatбан а бűнцselekmény елкөветёс ёдеjének vадирати megjelölésёvel а Be. 422. § (1) бекездёс б) pontjában írt követelmény неm teljesült. А кискорú veszélyeztetёс капсán rögzített vадирати ёс ёtéleti tényállás неm egyszerűен неm tartalmazza а cselekmény idöpontját, hiszen а dátum szerinti megjelölёс hiánya, akár természetesnek is tekinthetö, де неm tartalmazza а vадлотта cselekménynek, valamilyen konkrét idöpont, idöszak vagy külsö törtёнёсhez törtёнö

kapcsolását, de a vádlotti cselekménynek olyan szintű körülírását sem, hogy az cselekményként egyedileg azonosítható legyen. Legalább néhány esetben a cselekmények konkrét leírását kellett volna a vádiratnak tartalmaznia ahhoz, hogy a bíróság állást tudjon foglalni abban a tekintetben, hogy az a kiskorú gyermek személyiségfejlődését károsan befolyásolta-e. A vád tárgyává tett cselekmény pontatlan leírása nem került kiküszöbölésre, így az bűncselekmény megállapításának alapjául sem szolgálhat. Ezért a Fővárosi Ítéletábrla Katonai Tanácsa az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és a Terhelt1 volt szerződéses szakaszvezető vádlottal szemben a Btk. 208. § (1) bekezdésébe ütközö kiskorú veszélyeztetésének büntette miatt folyamatban lévő büntetőeljárást a Be. 567. § (2) bekezdés d) pontja, és a Be. 607. § (1) és (3) bekezdései alapján megszüntette.

[6] A tanú1 sérelmére elkövetett cselekmény kapcsán az elsőfokú ítélet jogi indokolását kiegészítette azzal, hogy a vádlott a történeti tényállásban rögzített cselekményeivel a vele közös háztartásban élő házastársával szemben az emberi méltóságot súlyosan sértö, megalázó és erőszakos magatartást tanúsított, és ennek során öt a földön húzta, ellökte, megragadta, megrángatta, az udvaron a földre lerántotta, és ott valamint a betonjárán húzta, majd mosogatószerrel, olajjal, kávékrémporral és üdítővel leöntötte, mellyel a sértett részére a nyak horzsolásában, a jobb könyök és a jobb comb zúzódásában, valamint a jobb szem környékének bevézésében megnyilvánuló könnyű testi sérüléseket okozott, és ezzel megvalósította az elsőfokú ítéletben terhére megállapított kapcsolati erőszak büntettét.

[7] A tanú2 sérelmére megvalósított cselekménnyel összefüggésben, a BH 2011.303. és BH 2020.63. számú eseti döntésekre is utalással kifejtette, hogy a vádlott részéről a lányával szemben a félelem felkeltésének célzata nem igazolható. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a szituációból következően a vádlotti magatartás kizárólag azt célozta, hogy a feleségével szembeni erőszakos magatartását folytassa, és ennek érdekében a lányának ezt akadályozó magatartását elhárítsa. A vádlott részéről az egyetlen fenyegetö kijelentés megtétele, és a lánya előtt az ajtó becsapása a váratlanul felbukkant akadály elhárításaként szolgált. Ezért az ítéletábrla a vádlottat az ellene a Btk. 222. § (2) bekezdés a) pontjába ütközö zaklatás vétsége miatt emelt vád alól a Be. 566. § (1) bekezdés a) pontja alapján – bűncselekmény hiányában – felmentette.

[8] A másodfokú bíróság ítélete ellen a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség, határidön belül, a Be. 615. § (1) bekezdése és a (2) bekezdés b) pontja alapján, a vádlott terhére, a katonai büntetőeljárást részbéli megszüntetése, valamint a vádlott részfelmentése okán, további bűnösség megállapítása és halmazati büntetésül hosszabb tartamú végrehajtandó szabadságvesztés, továbbá foglalkozástól eltiltás büntetés, illetve közügyektöl eltiltás mellékbüntetés kiszabása végett jelentett be fellebbezést.

[9] A vádlott és a védö tudomásul vette a másodfokú ítéletet.

[10] A Legfőbb Ügyészség BF.1460/2021/3. számú indítványában a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség fellebbezését módosított tartalommal tartotta fenn. Indítványozta, hogy a Kúria a Be. 621. § (1) bekezdés b) pontja szerinti tanácsülésén, a Be. 625. § (2) bekezdés a) pontja alapján a másodfokú ítéletet helyezze hatályon kívül, és a másodfokú bíróságot utasítsa új eljárásra.

[11] A Legfőbb Ügyészség álláspontja szerint nem képezhetette volna akadályát a vádlott büntetőjogi felelőssége megállapításának önmagában az, hogy a kiskorú veszélyeztetése büntettének alapját képezö tények – az ítéletábrla szerint – nem kellően részletesek és árnyaltak a vádirati tényállásban. Érvelése szerint a cselekmények leírásának körülményeiböl kizárólag az a következtetés vonható le, hogy azokra valamennyi esetben családi körben, a közös lakhelyükként szolgáló ingatlan(ok)ban került sor. A vádiratban részletezetteknel konkrétabb módon pedig nem is szükséges megjeleníteni azt a fajta hegemoniára törekvö,

elnyomó és brutális magatartást, amelyet a vádlott kiskorú gyermeke jelenlétében a házastársa sérelmére megvalósított. Meghatározó jelentőségűnek tartotta az ítéleti tényállás azon megállapítását, hogy a vádlott a leírt magatartásával nemcsak veszélyeztette, de ténylegesen károsan is befolyásolta tanú2 sértett erkölcsi és érzelmi fejlődését.

[12] A Legfőbb Ügyészség szerint a másodfokú bíróság a vádlottal szemben a kiskorú veszélyeztetésének büntette miatt indított büntetőeljárást a Be. 567. § (2) bekezdés d) pontja és a Be. 607. § (1) bekezdés és (3) bekezdései alapján törvénysértően szüntette meg. Ezáltal megvalósította a Be. 608. § (1) bekezdés e) pontjában meghatározott, feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási jogszabálysértést, amelynek a vizsgálata megelőzi, egyben akadályozza a büntetőjogi főkérdések harmadfokú eljárásban történő értékelését.

[13] A zaklatás vétsége miatti felmentő rendelkezést is aaptalannak tartotta. Álláspontja szerint az akadály elhárításának célzata és a tanú2 mint akadály félelemkeltés céljából testi sértéssel fenyegetése nem zárják ki, hanem ellenkezőleg, feltételezik egymást. A vádlott ugyanis épp oly módon tudta zavartalanul végrehajtani a felesége sérelmére megvalósítani szándékozott további cselekményeit, ha fenyegetés útján eltávolítja a közelükből a lányát, valamint az ajtó becsapásával fizikailag is nyomatékosítja e szándéka komolyságát.

[14] A védő az ügyészi fellebbezésre tett észrevételében – egyetértve a másodfokú bíróság ítéletével – a másodfokú ítélet helybenhagyását indítványozta.

[15] A harmadfokú nyilvános ülésen a Legfőbb Ügyészség képviselője a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség fellebbezését, a Legfőbb Ügyészség nyilatkozatában foglalt változtatásokkal fenntartotta.

[16] A védő az írásbeli észrevételében foglaltakat fenntartva kiemelte, hogy a kiskorú veszélyeztetése kapcsán nem bizonyított az elkövetés helye, annak ideje csak hozzávetőleges időpont, konkrétum nem került megállapításra az ítéletben. Álláspontja szerint a gyermekek, különösen tanú2 pszichés fejlődésének károsodása kapcsán szintén nem állapítható meg a vádlott magatartásával az okozati összefüggés.

[17] A zaklatás vétsége vonatkozásában kifejtette, hogy a vádlottnak nem félelemkeltés volt a célja, és az ajtónak tanú2 előtti becsukása is ezt igazolta.

[18] Hivatkozott a cselekmény óta bekövetkezett időmúlásra, és arra, hogy a másodfokú ítélet kihirdetése óta a vádlott a családjával egy ingatlanon él, elkülönülten, de napi kapcsolatban találkozva velük. Mindezek alapján a másodfokú katonai tanács ítéletének helybenhagyását indítványozta, valamint a bünygyi költség vonatkozásában részletfizetés engedélyezését.

[19] A vádlott a nyilvános ülésen megbánását fejezte ki.

[20] **II.** A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség fellebbezése az alábbiak szerint, részben alapos.

[21] 1. A Be. 615. § (1) bekezdése értelmében a másodfokú bíróság ítélete ellen fellebbezésnek van helye a harmadfokú bírósághoz a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bíróságéval ellentétes döntése esetén.

[22] A Be. 616. § b) pontja értelmében a másodfokú bíróság ügydöntő határozata ellen fellebbezésre jogosult az ügyészség is. A Kúria megállapította, hogy az ügyészség a fellebbezést a Be. 582. § (1) bekezdése szerinti határidőben nyújtotta be.

[23] A Be. 615. § (2) bekezdés b) pontja értelmében ellentétes a döntés, ha a másodfokú bíróság az elsőfokon elítélt vádlottat felmentette vagy vele szemben a büntetőeljárást megszüntette.

[24] A Be. 615. § (3) bekezdés szerint a fellebbezés az ellentétes döntést, illetve kizárólag a másodfokú bíróság ítéletének azon rendelkezését vagy részét sérelmezheti, amelyet az elsőfokú bíróság ítéletének az ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálata eredményezett. A Be. 615. § (5) bekezdésére figyelemmel a másodfokú ítéletnek a (3) bekezdésben meghatározottakon kívüli rendelkezése, illetve része ellen nincs helye fellebbezésnek.

[25] A jelen ügyben megállapítható, hogy a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bíróságéval ellentétes döntését sérelmezve nyújtott be fellebbezést a harmadfokú bírósághoz, mivel Terheltl volt szerződéses szakaszvezető vádlottat a Debreceni Törvényszék Katonai Tanácsa elsőfokon három bűncselekmény miatt elítélte, míg a Fővárosi Ítéletábla Katonai Tanácsa mint másodfokú bíróság egy bűncselekmény tekintetében az eljárást megszüntette [a Btk. 208. § (1) bekezdésébe ütköző kiskorú veszélyeztetésének büntette] és egy bűncselekmény vádja alól felmentette [a Btk. 222. § (2) bekezdés a) pontjába ütköző zaklatás vétsége].

[26] Ellentétes döntés hiányában a másodfellebbezés nem érinthette a bűnösség megállapítását a kapcsolati erőszak büntetében [Btk. 212/A. § (2) bekezdés a) pont, (1) bekezdés a) pont]. E bűncselekményhez kapcsolódó tényállás ezért a harmadfokú felülbírálat tárgyát sem képezte. Vizsgálta ugyanakkor ezen bűncselekmény kapcsán is a Kúria, hogy helye van-e felmentésnek vagy az eljárás megszüntetésének, ennek hiányában a bűncselekmények minősítése törvényes-e [Be. 618. § (3) bekezdés a) pont, 590. § (5) bekezdés a)-c) pont].

[27] A Kúria utal arra, hogy a Legfőbb Ügyészség nem minden, a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség fellebbezése által érintett körben terjeszt elő indítványt, mivel a Legfőbb Ügyészség álláspontja az volt, hogy az eljárás törvénysértő megszüntetése abszolút eljárási szabálysértésnek minősül, ezért a zaklatás vétsége vonatkozásában az eltérő másodfokú döntés vizsgálata már szóba sem kerülhet. Ezért érdemi indítványt a zaklatás vétsége tekintetében nem tett.

[28] Ugyanakkor nem vitásan az ügyben joghatályos ügyészi fellebbezés került benyújtásra, amely mind a két megváltoztató (eljárást megszüntető és felmentő) rendelkezést támadta, és a törvény előírása szerint a fellebbezést bejelentő fellebbviteli főügyészség érdemben megindokolta az álláspontját mind a kiskorú veszélyeztetésének büntette, mind a zaklatás vétsége vonatkozásában. A fellebbező ügyész álláspontja a fellebbezés kézbesítésével [Be. 582. § (5) bekezdés] a vádlott és a védő előtt is ismertté vált, vagyis olyan információt nem használt fel a Kúria a határozata meghozatala során, amelyről a vádlott és a védő ne tudtak volna.

[29] Ezért tehát nem volt akadálya annak, hogy a Kúria érdemben a joghatályos ügyészi fellebbezést elbírálvá döntsön a fellebbezés felől.

[30] A Kúria a másodfellebbezést a Be. 621. § (2) bekezdés alapján, mivel az ügyészség a vádlott terhére fellebbezett, nyilvános ülésen bírálta el.

[31] 2. A felülbírálat terjedelmét a Be. 618. §-a határozza meg. A Be. 618. § (1) bekezdése alapján a harmadfokú bíróság a másodfokú bíróság ítéletének a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntését, azon rendelkezését, illetve részét, amelyet az elsőfokú bíróság ítéletének a sérelmezett ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálata eredményezett, és az elsőfokú és a másodfokú bírósági eljárást arra tekintet nélkül bírálja felül, hogy ki, milyen okból fellebbezett.

[32] A Kúria a hivatalból elvégzett vizsgálata során abszolút (feltétlen) eljárási szabálysértést [Be. 608. § (1) bekezdés], és egyéb, a 607. § (1) bekezdésében, valamint a 608. § (1) bekezdésében fel nem sorolt, és a harmadfokú eljárásban nem orvosolható olyan eljárási szabálysértést sem észlelt, amely lényeges hatással volt az eljárás lefolytatására, a bűnösség

megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, a büntetés kiszabására, illetve az intézkedés alkalmazására [Be. 609. § (1) bekezdés].

[33] A Be. 615. § (4) bekezdése értelmében a másodfokú bíróság ítélete elleni fellebbezésben az ellentétes döntés alapját képező tényállás akkor nem támadható, ha

a) az elsőfokú bíróság ítélete ellen kizárólag az 583. § (3) bekezdése alapján jelentettek be fellebbezést, vagy

b) az ellentétes döntés az 590. § (5) bekezdése szerinti felülbírálaton alapul.

[34] Ebből következően, mivel a másodfokú felülbírálat teljeskörű volt, a harmadfokú eljárásban a Kúria a tényállás megalapozottságát is vizsgálta a fellebbezéssel érintett bűncselekmények vonatkozásában.

[35] A harmadfokú bíróság a határozatát arra a tényállásra alapítja, amely alapján a másodfokú bíróság az ítéletét meghozta, kivéve, ha a másodfokú bíróság ítélete a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntés tekintetében megalapozatlan [Be. 619. § (1) bekezdés].

[36] A Be. 619. § (2) és (3) bekezdése alapján a harmadfokú bíróság a határozatát akkor alapíthatja a másodfokú ítélet alapját képező tényállásra, ha az további bizonyítás felvétele nélkül is megalapozott, vagy iratok alapján azzá tehető, illetve a helytelen ténybeli következtetés kiküszöbölhető és ekként a helyes tényállás megállapítható. A harmadfokú eljárásban azonban bizonyítás felvételére nincs lehetőség.

[37] 3. A megalapozottságot megelőzően vizsgálandó azonban az adott cselekmény tekintetében a vád törvényessége, amely jelen ügyben a kiskorú veszélyeztetése büntett vonatkozásában vált kérdésessé. E körben a Kúria a következőket bocsátja előre.

[38] A bíróság vád alapján ítélezik és a vádról döntenie kell, a vádon túl nem terjeszkedhet. A bíróság csak a megvádolt személy büntetőjogi felelősségéről dönthet és csak olyan cselekményt bírálhat el, amelyet a vád tartalmaz (Be. 6. §). A vád törvényessége, illetve annak hiánya a vád tartalma alapján vizsgálható.

[39] A Be. 422. § (1) bekezdés a) pontja alapján a vádirat törvényes eleme – többek között – a vád tárgyává tett cselekmény pontos leírása.

[40] A bíróságnak pedig már a tárgyalás előkészítése során, hivatalból meg kell vizsgálnia, hogy valamennyi törvényes elem megállapítható-e a vádiratban foglalt összes, vád tárgyává tett cselekmény vonatkozásában. A kiskorú veszélyeztetése büntett tekintetében ezt a másodfokú bíróság nemlegesen döntötte el, és ezen álláspontját a Kúria mint harmadfokú bíróság is osztotta.

[41] A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa kifejtette, hogy a Debreceni Regionális Nyomozó Ügyészség vádirata alapján született ítélet (ítéleti rész) nem alkalmas az érdemi felülbírálatra a kiskorú veszélyeztetése büntett vonatkozásában.

[42] A töretlen bírói gyakorlat szerint a vád tárgyává tett cselekmények történeti tényállásának leírása határozza meg a vád kereteit (BH 2006.281.). A vádirat törvényes eleme a vád tárgyává tett cselekmény pontos leírása, és az eljárás megszüntetésének van helye, ha ezt nem, vagy hiányosan tartalmazza (BH 2019.129.I.), a törvényes vád hiányát a fellebbvitel során eljáró bíróság sem pótolhatja (EBH 2016.B.4.II.).

[43] Az EBH 2015.B.10. számú elvi bírósági határozatban kifejtette a Kúria, hogy a vád törvényessége a vádirattal szemben támasztott azon tartalmi követelményeknek a minimuma, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a büntetőeljárás bírói szakasza meginduljon és az eljárást lefolytassák, és ez akkor teljesül, ha a bűncselekmény tárgyi oldali ismérveit a vádirat olyan

részletesen tartalmazza, amelyből az alanyi oldal szükséges elemeire alaposan lehet következtetni.

[44] A tárgyi oldal eleme mindenekelőtt az elkövetési magatartás (amely nélkül nincs bűncselekmény), ezen túl az elkövetési tárgy, az eredmény, az okozati összefüggés, és – nem feltétlenül, nem minden bűncselekmény esetében kötelező elemként – a hely, idő, mód és az eszköz.

[45] A Kúria illetve a Legfelsőbb Bíróság számos határozatban kifejtette, az nem követelmény, hogy a vád történeti tényállása minden részletre kiterjedően, aprólékosan rögzítsen minden mozzanatot és körülményt, viszont a vád törvényességéhez elengedhetetlenül szükséges az, hogy a cselekmény leglényegesebb tényeinek rögzítése olyan módon történjen meg, hogy abból a vád tárgyává tett bűncselekmény tárgyi és alanyi ismérvei egyértelműen felismerhetők legyenek (BH 2013.3.). Más szóval a történeti tények leírása oly mértékben konkrét legyen, hogy azokból – bebizonyítottságot feltételezve – a büntetőtörvénybe ütköző cselekményre lehet következtetni (BH 2011.219.).

[46] A Kúria és a Legfelsőbb Bíróság érdemi döntéseiben szintén kifejtette, hogy nem a törvényi tényállás elemeit (ezen fogalmakat) kell a vádirat történeti tényállásában szerepeltetni, hanem a törvényi tényállás megállapítására alkalmas történeti tényeket (BH 2017.217.I.). A történeti tényállásnak olyan konkrétumokat kell tartalmaznia, amelyek az általánosan megfogalmazott törvényi tényállás tárgyi oldali elemeire vetíthetők.

[47] A kiskorú veszélyeztetése büntettét a bírói gyakorlat szerint akár egy cselekmény elkövetése is megalapozhatja, amennyiben az a törvény szerinti hatást, veszélyeztetést fejt ki a gyermek erkölcsi, értelmi vagy testi fejlődése vonatkozásában (BH 2007.326.). Szükséges azonban kiemelni, hogy akár hosszabb időtartamot átfogó cselekménysor (ismétlődő cselekmények, élethelyzetek) sem alkalmasak az elbírálásra, ha azok olyan mértékben elnagyoltak, hogy a bűncselekmény törvényi tényállási elemei nem állapíthatók meg, egyetlen esetben sem.

[48] A jelen ügyben az alanyi kör (elkövető és tizennyolcadik életévét be nem töltött, az elkövető nevelése alatt álló passzív alany) nem vitásan egyértelműen azonosítható a vádirat alapján.

[49] A tárgyi ismérvek oldalán azonban olyan komoly hiányosságok mutatkoznak, ami miatt a vádirat nem alkalmas a büntetőjogi felelősség megállapítására. Ennek oka, hogy rendkívül általánosságban és kizárólag következtetés jelleggel került meghatározásra a vádiratban az, hogy mi is történt, mi is az a cselekménysor (elkövetési magatartás), amely a kiskorú veszélyeztetésének a megállapítására egyébként alkalmas lehet. A tárgyi ismérvek körében a konkrét elkövetések helye, ideje, de akár az eredmény tényleges bekövetkezésének ideje sem állapítható meg, és nem is lehetséges semmihez kötni az egyes elkövetési magatartásokat. Egyetlen magatartási részt sem lehet konkrétan meghatározni, hogy az pontosan mikor és hogyan történt.

[50] Kétségtelenül rendkívül hosszú időszakot fog át az az elkövetési időszak, amely a vádban megfogalmazásra került, azt az ítéleti tényállás is változatlanul átvette {elsőfokú ítélet [5] bekezdés}. A vádirati tényállásból következően a kiskorú veszélyeztetése gyakorlatilag tanú2 születésétől egészen a nagykorúsága eléréséig folytatódott, ami tizennyolc évet jelent. Ehhez képest a „rendszeres”, „pontosan meg nem határozott gyakorisággal, de legalább fél évente, de gyakran akár egy hónapon belül többször is” történt bántalmazás olyannyira határozatlan mind az elkövetések ideje, mind azok gyakorisága tekintetében, amely a konkrét cselekmények vizsgálatát nem teszi lehetővé. Ebből ugyanis, matematikai számítással, legalább 36 cselekmény, de akár több száz is következhet.

[51] Ezen kívül a cselekmények részletezése is kizárólag példálózó maradt („tettleges becsületsértés, könnyű testi sértés szintjét elérő rángatás, lökdösés, fellökés, különböző testrészek megragadása, fojtogatás”).

[52] Az elkövetés helyét a vádirati tényállás egyik esetben sem határozza meg, sem azzal, hogy az legalább a család lakásán (lényeges lehet az is, hogy a lakáson belül melyik helyiségben), közterületen vagy máshol történt. Bár a vád akkor is lehet törvényes, ha az elkövetés helyét nem, vagy nem kellő pontossággal tartalmazza (BH 2016.235.), összességében – az egyéb szituációs elemek hiányával együtt – ennek határozatlansága az elbírálhatóságot kizárhatja.

[53] A kiskorú sértettel összefüggésben a vádirati tényállás csak annyit rögzített, hogy ezen „bántalmazásoknak tanúja” volt. A sommásan megfogalmazott jelenlét arra sem utal, hogy a sértett ténylegesen jelen volt-e, szem- vagy csak fültanúja volt az eseményeknek, vagy azokról más módon (is) értesült-e. Ugyanakkor teljességgel hiányzik a tényállásból a sértett magatartása (reakciója, a tettegességbe esetleges bevonódása, mindezzel kapcsolatos kijelentései, érzelmi megnyilvánulásai akár a történésekkor, akár később), amely a kiskorú veszélyeztetése ezen módja esetén kiemelt jelentőséggel bír.

[54] A tényállásban megfelelő pontossággal, részletességgel a sértett felnőtt korára eső, 2020. és 2021. évi cselekmények szerepelnek a vádban. Nyilvánvalóan a joghatályos magánindítvány előterjesztését követően megindult büntetőeljárás során felmerült tények utólagos felderítési igénye eredményezte a vádiratban ténylegesen előzményi jelleggel megfogalmazott „következtetéseket”.

[55] A kiskorú veszélyeztetése büntetével összefüggésben a konkrét elkövetési magatartás minél pontosabb leírása azért is elengedhetetlen, mert a bírói gyakorlat szerint a szülők megromlott házassága, az elmérgesedett kapcsolat önmagában véve nevelési köteleességszegésnek nem tekinthető, nem alapozza meg a kiskorú veszélyeztetése büntetetének megállapíthatóságát (EBH 2006.1491.). Ezért szükséges a tényállásban részletesen rögzíteni, hogy az elmérgesedett viszonyból eredő veszekedésen felül mely – pontosan körülírt – magatartás, milyen módon veszélyeztette vagy hatott károsan a kiskorú sértett erkölcsi, érzelmi fejlődésére.

[56] Az elkövető konkrét cselekményére vonatkozó történeti elemek hiányát nem pótolja a bűncselekmény eredménye, amely a törvényi tényállás egyik eleme. A vádirat tartalmazza azt, hogy a sértett „feszült, diszharmónikus családi légkörben nőtt fel”, a vádlott pedig „a magatartásával nemcsak veszélyeztette, de ténylegesen károsan is befolyásolta tanú2 erkölcsi és érzelmi fejlődését”. Nem lehet azonban az eredményből visszakövetkeztetni az elkövetői magatartásra, vagyis amennyiben a tényállásból hiányzik, önmagában az eredményre és általában az elkövetői magatartással való okozati összefüggésre utalás a törvényes vád követelményének nem felel meg.

[57] Amennyiben a vád törvényes elemeként a tényállásban az elkövetői magatartás pontos körülírása a jelen ügyben tapasztalható mértékben hiányzik, azt a bíróság a tettazonosságra hivatkozással sem pótolhatja. Nincs ugyanis olyan konkrét cselekménysor, amihez képest a tettazonosság értelmezhető lenne. Ennek pedig értelemszerűen az a következménye, hogy a büntetőjogi felelősség megállapítására sem kerülhet sor. Jelen ügyben – a kiskorú veszélyeztetés bűncselekmény kapcsán – erről van szó.

[58] Utal arra is a Kúria, hogy a konkrét történeti tényállási elemek elnagyolása, pontatlansága a védekezést is megnehezíti, adott esetben lehetetlenné teszi. Ennek oka, hogy a térben-időben homályosan meghatározott elkövetési magatartás állításával szemben az ellenbizonyítás jelentősen elnehezül.

[59] Alappal hivatkozott az ítélőtábla katonai tanácsa arra is, hogy a törvényi egységet képező cselekménysor esetén az elévülés megállapíthatóságát is megkérdőjelezi. Bűncselekményegység esetén ugyanis az egyes részcselekmények önálló elévülése kizárt (BH 2020.93.), annak azonban a tényállásból ki kell tűnnie, hogy az utolsó részcselekményt – legalább hozzávetőlegesen – mikor követhette el a terhelt. Ennek hiánya pedig a terhelttel szemben a tisztességes eljárás követelményét szintén sértheti.

[60] Hibátlanul ismerte fel tehát a másodfokú bíróság, hogy már a vádirat sem volt alkalmas az elbírálásra e bűncselekmény kapcsán, ennek pedig a másodfokú eljárásban a következménye az erre vonatkozó ítéleti rendelkezés hatályon kívül helyezése és az eljárás megszüntetése.

[61] 4. A Kúria megállapította, hogy a másodfokú bíróság a vádlott terhére rótt zaklatás vétsége vonatkozásában az elsőfokú bíróság ítéleti tényállását kisebb mértékben kiegészítette {másodfokú ítélet [20] bekezdés}, és annak megalapozottságát állapította meg. Az így kiegészített tényállás a harmadfokú eljárásban is irányadó volt, amelynek lényege a következő.

[62] Terhelt1 volt szerződéses szakaszvezető vádlott 1996. évben létesített kapcsolatot tanú1val, majd 1997. évben házasságot kötöttek. Ezen évben megszületett idősebb gyermekük, tanú3, majd 2000. szeptember 19. napján lányuk, tanú2, akinek 18 éves koráig szülői felügyeletét gyakorló szülőként a vádlott a nevelésére, felügyeletére és gondozására volt köteles.

[63] 2021. április 19. napján 10 óra 30 perc körüli időben a volt szerződéses szakaszvezető vádlott a cím4 szám alatti tartózkodási helyükön kiabálva követelte tanútól, hogy adja oda neki az általa használni kívánt tabletet. Amikor tanú1 arra hivatkozott, hogy ő nem vette el a tabletet, de segít megkeresni, a volt szerződéses szakaszvezető vádlott tovább kiabált, majd elhúzódozó jelleggel több alkalommal megragadta, megrángatta, az ingatlan udvarán a földre rántotta, ott több métert a földön, illetve a beton járdán húzta tanút. Végül a lakóházban kiabálva a volt szerződéses szakaszvezető vádlott különféle konyhafelszereléseket tört össze azzal, hogy addig fog törni-zúzni, amíg tanú1 a kérdéses tabletet oda nem adja neki.

[64] Ezután a vádlott a félelemtől az előszobában egyhelyben álló tanú1hoz lépett és őt a konyhában talált különféle dolgokkal, így mosogatószerrel, olajjal, kávékrépporral és üdítővel öntötte le. A bántalmazás során a tanú1 védelmére kelő lányukat, tanú2t a volt szerződéses szakaszvezető vádlott azzal fenyegette meg, hogy ha nem hagy fel tanú1 védelmével, akkor őt is bántalmazni fogja.

[65] A vádlott ezen cselekménye következtében tanú1 a nyak területének horzsolásában, a jobb könyök és a jobb comb zúzódásában, valamint a jobb szem környezetének bevérzésében megnyilvánuló, könnyű sérüléseket szenvedett.

[66] tanú1 és tanú2 sértettek az ügyben 2021. április 19. napján joghatályos magánindítványt terjesztettek elő.

[67] A vádlott a büntetőeljárás tartama alatt elvált, és szolgálati viszonya méltatlanság címén, 2022. március 4. napján megszűnt.

[68] A Kúria megállapította, hogy az irányadó tényállás alapján a másodfokú bíróság tévesen következtetett arra, hogy a zaklatás vétsége nem valósult meg, és ezért a vádlott bűncselekmény hiányában történő felmentésének lenne helye.

[69] E döntése indokaként a másodfokú bíróság utalt a BH 2011.303. és BH 2020.63. szám alatt közzétett eseti döntésekre azzal, hogy a jelen ügyben a vádlott félelemkeltési célzata nem igazolható, a magatartása kizárólag azt a célt szolgálta, hogy a házastársával szembeni

erőszakos magatartását folytassa, és ennek érdekében a lánya akadályozó magatartását elhárítsa.

[70] A zaklatás bűncselekmény törvényi tényállásával kapcsolatban a következőkre utal a Kúria.

[71] A Btk. 222. § (2) bekezdés a) pontjában foglalt törvényi tényállással a jogalkotó megteremtette a zaklatás egy magatartással is megvalósítható alakzatát, amelynek elkövetési magatartása, hogy az elkövető mást vagy rá tekintettel hozzátartozóját személy elleni erőszakos vagy közveszélyt okozó bűncselekmény elkövetésével megfenyeget. Ez pedig nyilvánvalóan egyszeri magatartással is megvalósítható. Ezzel a jogalkotó a korábbi veszélyes fenyegetés szabálysértését szabályozta bűncselekményként [a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény 2008. január 1. napja előtt hatályos 151. § (1) bekezdés a) pontja].

[72] A jogszabályváltozás (bűncselekménnyé felminősítés) nyilvánvaló célja az volt, hogy ha valaki legalább testi épség elleni fenyegetést alkalmaz mással szemben, akkor az már ne szabálysértés, hanem súlyosabban minősülő magatartás, bűncselekmény legyen.

[73] A törvényi tényállásból következően a zaklatás vétsége célzatos bűncselekmény, kizárólag egyenes szándékkal követhető el. A Btk. 222. § (2) bekezdése esetén ez a célzat félelemkeltésre irányul.

[74] Jelen ügyben a fenyegetés mint célzat igényelt értelmezést, és okozott különbséget az első- és a másodfokú bíróság döntése között, és vezetett felmentéshez.

[75] A fenyegetés a Btk. értelmezésében súlyos hátrány kilátásba helyezése, amely alkalmas arra, hogy a megfenyegetettben komoly félelmet keltsen [Btk. 459. § (1) bekezdés 7. pont].

[76] A BH 2020.63. számon közzétett eseti döntésében a Kúria rámutatott arra, hogy a zaklatás vétsége egy cselekménnyel is elkövethető, és a tényállás szerinti magatartásnak a félelemkeltésre alkalmasnak kell lennie, de nem szükséges az, hogy a sértett félelme ténylegesen be is következzen.

[77] Nem vitásan a bántalmazással való, komolyan vehető fenyegetés a testi épség ellen irányuló, ekként önmagában alkalmas az adott személyben félelem kialakítására.

[78] A tényállásban foglalt körülmények között, anyja bántalmazását és annak előzményeit is tapasztalva a sértett az adott körülmények között alappal tarthatott attól, hogy maga is bántalmazás elszenvedője lesz. Tehát a vádlotti fenyegetés hatására a sértettben a félelem ténylegesen ki is alakult, ami abból is következik, hogy a vádlott magatartását tovább nem akadályozta, hanem a segélyhívó számát hívta.

[79] A továbbiakban, az irányadó tényállás alapján az vizsgálándó, hogy a vádlott maga félelemkeltési célzattal valószínűsítette-e meg a tényállásban leírt ezen magatartását, vagy esetleg van olyan körülmény, ami ezt kizárja.

[80] Erre vonatkozóan az elsőfokú bíróság jogi indokolást nem adott, a másodfokú bíróság jogi következtetése pedig a rendelkezésre álló tényekkel és bizonyítékokkal részben ellentétes.

[81] Az irányadó tényállás szerint a vádlott bántalmazta a házastársát, az akkor már nagykorú lánya pedig közbeavatkozott, hogy ezt megakadályozza. A másodfokú bíróság érvelése szerint pedig a vádlott lányának fellépését az akadályozta meg, hogy az apja becsapta előtte az ajtót, és ezért – fizikailag – nem tudott a vádlott után menni.

[82] Megjegyzi a Kúria, hogy e vádlotti cselekvést (az ajtó becsapását) az elsőfokú ítélet tényállása nem tartalmazza, és a tényállást e tekintetben a másodfokú bíróság nem egészítette

ki. A Kúria következetes gyakorlata szerint azonban a tényálláshoz tartoznak mindazok a történeti tények, amelyek az ítéletben megállapításra kerültek, függetlenül attól, hogy ítéletszerkesztési hiba folytán nem az ítélet történeti tényállási részében kerültek leírásra, hanem az indokolás más részében, így a bizonyítékok értékelése vagy a jogi indokolás körében (BH 2016.163.III., BH 2006.392.).

[83] A körülményekből az azonban egyértelmű, hogy az ajtó becsapása önmagában a sértett magatartását nem befolyásolta, mivel az ajtót kinyithatta volna, és újra anyja védelmére kelhetett volna. Tehát a logikus következtetés ezzel kapcsolatban az, hogy a sértett azért hagyta abba az édesanyja védelmezését, mert félt attól, hogy a vádlott őt is bántalmazni fogja. Ezt pedig az ajtó becsapása csak nyomatékosította.

[84] A fenyegetéssel a vádlottnak éppen az volt a célja, hogy a lányát az eseményektől távol tartsa azzal, hogy félelmet kelt benne. A sértett ezután, a fenyegetés hatására hagyta abba, amit eltervezett (anyja védelmét).

[85] Az a tény, hogy a vádlott – elsősorban – a házastársa bántalmazását kívánta folytatni, és ennek érdekében fenyegette meg a lányát, nem zárja ki a fenyegetéssel elkövetett zaklatás megállapíthatóságát. A zaklatás során nem kizárt ugyanis, hogy az elkövetőnek más célja is legyen a pusztá fenyegetésen túl. Sőt, általában a fenyegetéssel nem csak a félelemkeltés a tettes célja, hanem azt valami elérése érdekében fejt ki. Természetesen ilyen esetben vizsgálni kell azt is, hogy más, súlyosabb, a zaklatást magába olvasztó bűncselekmény (például a Btk. 195. §-ába ütköző kényszerítés büntette) nem valósult-e meg.

[86] Ennek a történeti tényállásrésznek az elkövetése során a vádlott részéről kettős célzat állapítható meg. Ami nyilvánvalóan és elsődlegesen a házastársa bántalmazása volt, amely a kapcsolati erőszak büntette megállapítására volt alkalmas, de célja volt a lány megfélemlítése is abból a célból, hogy ne akadályozza anyja további bántalmazását. Az elsődleges cél megléte, azonosíthatósága nem zárja ki, hogy a fenyegetés más passzív alany vonatkozásában is tényállásszerű legyen, és ekként büntethető is.

[87] A másodfokú bíróság által idézett, a zaklatás törvényi tényállását értelmező eseti döntések kapcsán a következőkre utal a Kúria.

[88] Előfordulhat olyan eset, amikor nem a félelemkeltés a fenyegetés célja, hanem az azonos sértettel szembeni indulat levezetése, és ebben az esetben valóban nincs helye a zaklatás megállapításának (BH 2011.303.). A bántalmazás és a fenyegetés különböző sértettek sérelmére megvalósításakor azonban bűnhalmazatot kell megállapítani, ahogy a jelen ügyben is. Amennyiben az ugyanazon sértett sérelmére az erőszakos bűncselekmény (testi sértés, garázdaság stb.) nem állapítható meg, de élet, testi épség elleni fenyegetés történt, maradékcselekményként a zaklatás vétsége megállapításának akkor is helye van (BH 2013.294.).

[89] A kifejtettekre figyelemmel a Btk. 222. § (2) bekezdés a) pontjába ütköző és aszerint minősülő zaklatás vétsége törvényi tényállási elemei maradéktalanul megvalósultak, és a vádlott bűnössége is megállapítható volt.

[90] 5. A kapcsolati erőszak büntette vonatkozásában az irányadó, a harmadfokú eljárásban nem érinthető tényállás alapján a Kúria megállapította, hogy a vádlott felmentésének, az eljárás megszüntetésének nem volt helye, és a cselekményt törvényesen minősítette az első- és másodfokú bíróság a Btk. 212/A. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és a (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő kapcsolati erőszak büntetteként.

[91] 6. A Kúria tehát további egy bűncselekményben állapította meg a vádlott bűnösségét. Mivel azonban a másodfokú bíróság elmulasztotta a halmazati jellegre utalás mellőzését, ezért erről a Kúriának külön rendelkeznie nem kellett.

[92] A fellebbezésében az ügyészség indítványt terjesztett elő a büntetés súlyosítására is, erre azonban a Kúria nem látott lehetőséget. A vád tárgyává tett bűncselekmények közül a kiskorú veszélyeztetése büntett tárgyi súlya indokolhatta volna a súlyosabb, akár végrehajtandó szabadságvesztés büntetés kiszabását. Azonban e bűncselekmény miatt a vádlott bűnösségét nem állapította meg a bíróság, a fennmaradó két bűncselekmény tárgyi súlya pedig viszonylag kisebb.

[93] Részben a védő által a sértettek és a vádlott viszonyának látszólagos rendeződése körében előadottak, a vádlott megbánása, a szolgálati jogviszonyának megszűnésében jelentkező további, büntetőjogon kívüli hátrány, valamint a másodfokú ítélet kihirdetését követően bekövetkezett további időmúlás a büntetés súlyosítását nem tette indokolttá. A Kúria tehát úgy találta, hogy a büntetési célok eléréséhez a másodfokú bíróság által meghatározott joghátrány is elegendő.

[94] A Kúria a másodfokú bíróság ítéletének egyéb rendelkezéseit törvényesnek találta.

[95] Elmulasztott rendelkezni arról a másodfokú bíróság, hogy az előzetes fogvatartásban, illetve a bűnügyi felügyelet alatt töltött időt a szabadságvesztés utólagos végrehajtása esetén kell a büntetésbe beszámítani a felfüggesztett szabadságvesztés esetén. Ezt a rendelkezést pótolta a harmadfokú bíróság.

[96] Mindezek alapján a Kúria a Be. 620. § (1) bekezdése alapján nyilvános ülésen eljárva, a másodfokú bíróság ítéletét a Be. 623. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, a volt szerződéses szakaszvezető vádlott bűnösségét zaklatás vétségében is megállapította, pontosította a beszámításra vonatkozó rendelkezést. Egyebekben a Be. 623. §-a alapján helybenhagyta a másodfokú bíróság ítéletét.

[97] A harmadfokú eljárásban bűnügyi költség nem merült fel.

[98] A Kúria a védő által előterjesztett részletfizetési kérelemről a Be. 843. § (3) bekezdésére figyelemmel nem rendelkezhetett. A bűnügyi költség esetén ugyanis a kérelemről – a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (Bv. tv.) 42. § (1) bekezdése szerinti feltételek mellett – az alapügyben eljáró elsőfokú bíróság tárgyalás tartása nélkül az iratok alapján határoz, vagyis az indokolt kérelmet az első fokon eljáró bíróságnál kell előterjeszteni.

[99] A Kúria ítélete ellen a fellebbezést a Be. 6. § (4) bekezdése kizárja.

Budapest, 2023. január 24.

Dr. Csák Zsolt s.k. a tanács elnöke, Dr. Tuba István Krisztián s.k. előadó bíró, Dr. Gimesi Ágnes s.k. bíró, Dr. Domonyai Alexa s.k. bíró, Dr. Schmidt Péter s.k. bíró

Záradék

A Debreceni Törvényszék Katonai Tanácsa KB.II.12/2021/33. számú és a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa mint másodfokú bíróság 6.Kbf.9/2022/27. számú ítélete a Kúria mint harmadfokú bíróság jelen ítéletében foglalt változtatásokkal a mai napon jogerőre emelkedett.

Budapest, 2023. január 24.

Dr. Csák Zsolt s.k.
a tanács elnöke